

Προτεινόμενο Εκπαιδευτικό Υλικό στο θέμα
«Ανθρωπογενές Περιβάλλον & Αειφόρος Διαχείριση»
στο πλαίσιο της θεματικής χρονιάς 2012-13 της Δεκαετίας των Ηνωμένων Εθνών
για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ)

ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ανακαλύπτοντας τη Φωκίδα- παιδαγωγικό υλικό για προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (2008). Θεοχαρόπουλος Μ., κ.ά. - Βασίλης Ψαλλιδής (υπεύθ. έκδοσης)	Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Άμφισσας	Ειδικά το Κεφάλαιο Α5 «Πόλη και Οικοσύστημα» σελίδες 170-232. Το υλικό είναι διαθέσιμο εδώ http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1212
Ανθρωπογενές Περιβάλλον - Αστικά Οικοσυστήματα, Ατμ. Ρύπανση, Μεταφορές (2008) Στεφανόπουλος Ν., Κ.Λεμπέσης, Δ. Φλώρου	Υλοποιήθηκε στο πλαίσιο: Προγράμματα ανοικτών Περιβαλλοντικών τάξεων «ΚΑΛΛΙΣΤΩ	Το υλικό καλύπτει πολλές από τις πτυχές της θεματικής, ενδεικτικά: Αστικό Περιβάλλον, Αστικοποίηση του πληθυσμού Ρύπανση, Μεταφορές τόσο θεωρητικά όσο και μέσα από δραστηριότητες. http://www.e- yliko.gr/htmls/perivallon/kallisto_files/_Anthrop_periv.pdf
Αλυ <Οι> κολογία Εθνικό Θεματικό Δίκτυο	ΚΠΕ Θέρμου-Μεσολογγίου	Οι αλυκές ως ανθρωπογενή οικοσυστήματα αποτελούν χαρακτηριστική περίπτωση συμπόρευσης ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος, καθώς αυτές οι δύο φαινομενικά αντίρροπες δυνάμεις αποδεικνύεται ότι μπορούν να λειτουργήσουν προς την ίδια κατεύθυνση - της υποστήριξης της ζωής. Περισσότερες πληροφορίες για το Δίκτυο και εκπ.υλικά του ΚΠΕ Μεσολογγίου για το αλάτι εδώ: http://www.kpemesol.gr/
Η ζωή στην Παλιά Αθήνα- Μουσειοσκευή	Μουσείο Μπενάκη	Έχει στόχο να δώσει μια γεύση από τη ζωή στην Παλιά Αθήνα με διαφάνειες, φωτογραφίες, παιχνίδια και αντιπροσωπευτικά αντικείμενα των κατοίκων της. Ένα πραγματικό σκηνικό δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να ανεβάσουν τη δική τους παράσταση, ζωντανεύοντας με αυτό τον τρόπο κάποιες πτυχές της ζωής στην Παλιά Αθήνα. (6-12χρ.) Πληροφορίες: τηλ 210 3671000
Ο θόρυβος και οι επιδράσεις του στον άνθρωπο και τα άλλα έμβια όντα. Ετμεκτσόγλου Ιωάννα.	Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ποροίων Σερρών	Για νέους από 18 χρ. http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1259

<p>Μεγαλώνοντας στην Αθήνα (2008)- Μουσειοσκευή Τσερβένη Ι., Πανταζής Β., Τούση Ε., Παναγιωτάτου Ε. (επιστ.υπευθ.), Αθήνα.</p>	<p>Ε.Μ.Π. - Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών</p>	<p>Ένα πρόγραμμα ΠΕ για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαμόρφωση του περιβάλλοντός τους αποτελεί μία συμμετοχική έρευνα με τα παιδιά που ζουν και μεγαλώνουν στις γειτονιές της Αθήνας με σκοπό να ακουστεί η φωνή τους και οι ανάγκες τους για τη διαβίωσή τους σε ένα ποιοτικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα, αποτελεί μία απόπειρα διαμόρφωσης μιας εναλλακτικής διδακτικής της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης η οποία εστιάζει στην ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησης των παιδιών και στην απόκτηση ικανότητας δράσης. http://www.env-edu.gr/ViewPack.aspx?id=72</p>
<p>Οι Πράσινες Γωνιές της Γειτονιάς μου</p>	<p>Θεματικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης -Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης</p>	<p>Παρατηρώντας τα πετρώματα, τα φυτά και τα ζώα, ανακαλύπτουν τις αλληλεπιδράσεις τους και το ρόλο τους στα οικοσυστήματα και στη ζωή μας. Τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν την αξία και του μικρότερου χώρου πρασίνου, γιατί αποτελεί καταφύγιο ζωής για κάποιο ζωντανό οργανισμό. Διαπιστώνουν την ανάγκη για την προστασία και τη διατήρηση των οικοσυστημάτων. http://www.eepf.gr/sites/default/files/pg_diadikasia_ylopoihsis_0.pdf</p>
<p>Πάμε μια βόλτα στο Μοναστηράκι (1999) Δημοπούλου, Μ., Μπαμπίλα, Ελ., Φραντζή, Α., Χατζημιχαήλ, Μ</p>	<p>Έκδοση Γραφείου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α' Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας</p>	
<p>Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση</p>	<p>ΚΠΕ Κόνιτσας</p>	
<p>Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για Βιώσιμες Πόλεις (1999) Αγγελική Τρικαλίτη-Ρέα Παλαιοπούλου</p>	<p>Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς</p>	<p>Το υλικό αποτελείται από πέντε βασικές θεματικές με «θεωρητικό» μέρος και δραστηριότητες στην κάθε μια θεματική (Πόλεις και Άνθρωποι, Η φύση στην πόλη, Νερό και πόλη, Ατμόσφαιρα-Ρύπανση του αέρα, Μεταφορές- Ηχορύπανση- Απορρίμματα)</p>
<p>Προσανατολισμός στο φυσικό και στο δομημένο περιβάλλον (2007) Γκράσσοις Γεώργιος</p>	<p>Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας</p>	<p>Το 1^ο μέρος παρουσιάζει ένα βασικό θεωρητικό πλαίσιο που σχετίζεται με τον προσανατολισμό και αρκετές μεθόδους προσανατολισμού με ή χωρίς όργανα. Συμπληρωματικά, στο 2^ο μέρος του βιβλίου περιέχονται 28 Φύλλα Εργασίας που στοχεύουν στην εξοικείωση των μαθητών με τον προσανατολισμό σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους, με τις έννοιες του γεωγραφικού μήκους & πλάτους ενός σημείου, και με τη χάραξη πορείας με χρήση χάρτη, πυξίδας ή GPS. Τέλος, υπάρχει ένα παιχνίδι μνήμης και παρατηρητικότητα. http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1222</p>
<p>Πόλη και Οικοσύστημα- Άμφισσα και Γαλαξίδι, Καστανά, Α., Κοτσάμαπαση Π., Μανούσου Ε., Θεοχαρόπουλος Μ. και Β. Ψαλλιδάς (υπεύθ. έκδοσης) 2008</p>	<p>Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Άμφισσας</p>	<p>Τετράδιο Δραστηριοτήτων http://content.yudu.com/Library/A1t8ih/4ToolkitPoli2008/resources/index.htm?referrerUrl=http%3A%2F%2Ffree.yudu.com%2Fitem%2Fdetails%2F374691%2F4-Tool-Kit_Poli-2008</p>
<p>Σχολικοί κήποι Τοπικό Θεματικό Δίκτυο</p>	<p>ΚΠΕ Έδεσσας</p>	

Φωνές Νερού Μυριάδες (2010-11)	(πρ.) Υπουργείο Πολιτισμού	Εκπαιδευτικό υλικό από τα 41 μουσεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. http://kpe-edess.pel.sch.gr/ (Ιστολόγιο)
Υπαίθριος σχολικός χώρος: εργαλείο αγωγής και εκπαίδευσης (1999)Ταμουτσέλη Κ	ΚΠΕ Μακρυνίτσας	
Υλικό από τη WWF Ελλάς που συνδέεται με το ανθρωπογενές περιβάλλον		
Πώς θα ήταν ένα αειφόρο σπίτι;	WWF Ελλάς	http://www.wwf.gr/images/pdfs/pe/katoikein/KentrikiDrastiriotita_HSBCf.pdf
Ένα ταξίδι στην πόλη του μέλλοντος	WWF Ελλάς	http://www.wwf.gr/images/pdfs/pe/FrigoPerigrafi.pdf
Πώς μπορούμε να ζήσουμε στο σπίτι και στο σχολείο με νου και γνώση για το περιβάλλον και τη τσέπη μας	WWF Ελλάς	http://www.wwf.gr/economy/tips.html
Το πράσινο στη γειτονιά	WWF Ελλάς	http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=168&Itemid=176
Πώς αντιλαμβάνονταν την αειφορία οι Αρχαίοι Έλληνες	WWF Ελλάς	http://www.wwf.gr/images/pdfs/fysi-mythologia.pdf
Υλικό του MEDIES που συνδέεται με το ανθρωπογενές περιβάλλον		
HYDRIA -Συλλογή, αποθήκευση & μεταφορά νερού στη Μεσόγειο: συνδέοντας τη σοφία του παρελθόντος με τις σημερινές ανάγκες	MEDIES	Διερευνεί τις ποικίλες εκφάνσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσογείου (υλικής κ άυλης), χρησιμοποιώντας ως «όχημα» το νερό και τους τρόπους διαχείρισης αυτού στο παρελθόν. Δίγλωσση διαδικτυακή εφαρμογή σε Αγγλικά και Αραβικά και σε Ελληνικά: τέλος 2012 - αρχές 2013 www.hydraproject.net
Το Δώρο της Βροχής (2010)	MEDIES	Εκπαιδευτικό υλικό για την ευαισθητοποίηση στις πρακτικές –παραδοσιακές και σύγχρονες- στη συλλογή του βρόχινου νερού. Βλ. Ειδικά Ενότητα 09.Κρήνες και Στέρνες στο πέρασμα του χρόνου http://medies.net/staticpages.asp?aID=382&overrideCategory=1
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση & Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη στις Προστατευόμενες Περιοχές (2008)	MEDIES	Επιμορφωτικό Υλικό Ειδικά βλ. Κεφ.4 Η πολιτισμική διάσταση των Προστατευόμενων Περιοχών http://www.mio-ecsde.org/epeaek09/book.html
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΟ ΥΛΙΚΟ		
The Journal of Education in the Built Environment	The Centre for Education in the Built Environment	JEBE is a major resource for educators, practitioners and scholars in higher education within the broad discipline area of the built environment.

		http://cebe.cf.ac.uk/jebe
Online Compedium of free information for the Community based Urban Design Process		http://www.charrettecenter.net/charrettecenter.asp?a=spf&pfk=7&gk=397
World Heritage in Young Hands	UNESCO	Interdisciplinary Educational Resource for secondary school teachers with educational approaches in support of the World Heritage conservation. Available in English, French and many other languages http://whc.unesco.org/en/educationkit/
Teaching and learning for a sustainable future – a multimedia teacher education programme	UNESCO	Πλούσιο υλικό με πληροφορίες και δραστηριότητες σε θεματικές που συνδέονται με το ανθρωπογενές περιβάλλον, βλ. Κεφ “Sustainable futures across the curriculum. http://www.unesco.org/education/tlsf
The Urban tree survey	Natural History Museum of London	Learners discuss different types of trees and their leaves before using a leaf chart to survey trees in their school grounds or local park. Back in the classroom they can upload their results to the Natural History Museum website and make a poster showing their results http://www.nhm.ac.uk/education/online-resources/urban-tree-survey/index.html
Traditional Knowledge World Bank (TKWB)	International Centre for Traditional Knowledge against desertification and for a sustainable future in the Euro-Mediterranean	Check Chapter E about “SETTLEMENTS, ARCHITECTURE AND MOVABLE HANDIWORKS” http://www.tkwb.org/web/?page_id=4